

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו שבת פרשת מטות - מסעי תשע"ז לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון תתקצ"צ

בסעודה שלישית

בקעמפ מתיבתא נחלת יעקב וויען - לאק שעלדריק

שעצם שהיית האדם עם צדיק משפיע עליו, על דרך כלי שמתמלא נשפך ממנו על סביבתו, כן היא היראת ה' שיש להצדיק כשעובר על גדותיו, מושפעים מזה סביבתו. ואמרו (ברכות ה.) לעולם ידור אדם במקום רבו, שכל זמן ששמעי בן גרא קיים לא נשא שלמה את בת פרעה ע"ש. ובני גד ובני ראובן היה להם קנין עצום ברבם, וחששו שבמיתתו יהיה להם ירידה, על כן בחרו להיות בעבר הירדן סמוך לרבם, כדי שיהיו עיניך רואות את מוריך, לצייר תמיד לנגד עיניהם דמות תבניתו של משה. שכאשר יתבוננו מה הם עושים בעבר הירדן, והם מופרדים מהכלל ישראל בארץ הקדושה, שזהו משום שרבם משה מונח כאן, בזה יהיה צורת רבם לנגד עיניהם תמיד ולא יכשלו.

ולכן בני גד שהיו מקושרים עם רבם, החזיקו עצמם בענוה יתירה, אשר עדיין הם עומדים בעבודתם בפתח השער, כי ראו תמיד לעיניהם דמות משה פני חמה, ועד כמה רחוקים הם ממדריגתו. ועל דרך שפירש בקדושת לוי (ליקוטים) הכתוב, פתחו לי שערי צדק אבוא בם וגו' (תהלים קיח-ט), שהצדיק תמיד בעיני עצמו כאילו לא התחיל עדיין בעבודתו ית', ומבקש שה' יפתח לו השער שבו יכנס לעבוד אותו. וזהו פתחו לי שערי צדק וגו'. זה השער לה' צדיקים יבואו בו, שזהו עיקר העבודה שלהם ע"ש. (וכן הוא גם בנועם אלימלך בליקוטי שושנה). ובאוהב ישראל (ריש פרשת וירא) ביאר באברהם, והוא יושב פתח האהל (בראשית יח-א), שחשב במחשבתו שהוא עדיין בפתח האהל של קדושה ע"ש. וזהו ששיבח אותם משה, וירא ראשית לו, שהם רואים תמיד את עצמם שהם עומדים עדיין בהראשית, ומבקשים פתחו לי שערי צדק, וסיבת ענותנותם היא, כי שם חלקת מחוקק ספון, והם מקיימים תמיד והיו עיניך רואות את מוריך, ועל כן לבם נשבר

ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד וגו' (לב-א). ובמדרש רבה בפרשתנו (כב-ט) דרשו עליהם קרא, נחלה מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תבורך (משלי כ-כא). ואמרו שם (כב-ז) אתה מוצא בבני גד ובני ראובן שהיו עשירים והיה להם מקנה גדול, וחבבו את ממונם וישבו להם חוץ מארץ ישראל, לפיכך גלו תחלה מכל השבטים שנאמר (דברי הימים א ה-כו) ויגלם לראובן ולגדי ולחצי שבט המנשה. ומי גרם להם, על שהפרישו עצמם מן אחיהם בשביל קנינם ע"ש. ובבעל הטורים כתב, שמונה פעמים נזכרו בני גד ובני ראובן בפרשה זו, שגלו בשביל זה שמונה שנים קודם לשאר השבטים ע"ש.

ונראה עוד בטעם שגלו קודם לשאר השבטים, ולהמליץ על שבטי י-ה שבחרו לשבת בעבר הירדן, ולוותר על קדושת ארץ ישראל. ויש לומר על פי שביאר הרה"ק רבי בונם מפרשיסחא זצ"ל, ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד, שמקנה הוא מלשון קנין, ורב הוא מלשון רבי, עשה לך רב. ואמר עליהם הכתוב, כי קנין היה להם ברבם, שדבוקים היו מאד במשה רבינו, ולכן שאפו להשתקע בארץ שבה נשאר רבם. וכמו שאמר משה רבינו בעצמו על שבט גד, וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון (דברים לג-כא), וברש"י ראה ליטול לו חלק בארץ סיחון ועוג, שהיא ראשית כיבוש הארץ, כי ידע אשר שם בנחלתו חלקת שדה קבורת מחוקק והוא משה ע"כ.

ובפשוטו הכוונה, כי הקשר שיש בין תלמיד לרבו משפיע הרבה בעבודת ה', וכאשר שוהה במחיצת רבו הוא נשפע הרבה בראייתו תמיד תורתו ועבודתו ומדותיו וכל הנהגתו, שיכיר עד כמה הוא צריך עדיין להוסיף אומץ בעבודתו. ובאהל יעקב כתב בשם הגר"א זצ"ל, שאמר

בקרבם, בראותם גודל מעלת רבם, עד כמה יוכל ילוד אשה להגיע במדריגותיו.

*

אמנם יש לומר בזה עוד, ונקדים לבאר תחלה מה שהוכיח אותם משה, האחיכם יבואו למלחמה ואתם תשבו פה (ל-ב), ופירש באור החיים הק' שנתכוין בזה, כי ארץ סיחון ועוג שהם שואלים, נתנה ה' כשהיו מקובצים יחד שבטי ישראל, שזכות כולן עמד להנחילם הארץ הלזו, וכשהם נוטלים חלקם בארץ נגרע מערך זכות הרבים, לפי שהם יושבים פה, ובוה סתר טענתם שנתכוונו במאמר אשר הכה ה', שזה יגיד על מלחמת הארץ שאין טורח לישראל כמו שפירשתי למעלה, כי לא כן הוא, שאין הדבר דומה ע"כ. והיינו שכיון שבני גד וראובן יושבים בארץ סיחון ועוג, ולא יהיו יחד כל שבטי ישראל, נגרע בזה כח הרבים, שעבורם נעשה הנס במלחמה, ולא תהיה הכיבוש של ארץ כנען קל כמו כיבוש ארץ סיחון ועוג. ובפשטות הכוונה כי אינו דומה מועטין העושין מצוה למרובין העושין התורה (רש"י ויקרא כו-ח), ומכל שכן כאשר הכלל ישראל כולו מעורבין בזה, ואם כן כאשר בני גד וראובן לא יהיו עמהם בכיבוש המלחמה, לא יהא כחם גדול כל כך.

אך יש לומר בזה עוד, כי ידוע שכל אחד מישראל מקושר באות אחת שבתורה, והששים רבוא נשמות הם נגד הששים רבוא אותיות שיש בתורה, וכמו שפירשו מאהבתך שאהבת אותו ומשמחתך ששמחת בו, קראת שמו ישראל (ר"ת יש ששים רבוא אותיות לתורה) וישרן (יש ששים רבוא נשמות). וכאשר הכלל ישראל עומדים ביחד, הרי הם ספר תורה שלימה, וכמו שפירש בקדושת לוי (פ' במדבר) כאשר צוה ה' את משה ויפקדם במדבר סיני (א-ט), שכאשר פקד משה את ישראל היה לומד בזה את התורה. וזהו כאשר צוה ה' את משה, כשם שלמד משה את התורה אשר צוה ה', כן למד גם כאשר ויפקדם במדבר סיני ע"כ. (ועיין בערוגת הבשם פ' יתרו על הפסוק וירא העם וינעו). ואם כן כאשר יכנסו ישראל לכיבוש הארץ בלי שבט גד וראובן, יחסר מהם קדושה עצומה של ספר תורה שלימה, ואחיכם יבואו למלחמה ואתם תשבו פה.

*

אך עוד טובא גנוז בגויה, דהנה הכתוב משבח ארץ ישראל, ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד, עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה (דברים יא-יב) ע"כ. וברש"י והלא אף כל הארצות הוא דורש, שנאמר (איוב לא-כו) להמטיר על ארץ לא איש, אלא כביכול אינו דורש אלא אותה, ועל ידי אותה דרישה שדורשה, דורש את כל הארצות עמה (ספרי) ע"כ. וענינו נראה, דאיתא במדרש (ב"ר א-א), התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה,

בנוהג שבעולם, מלך בשר ודם בונה פלטין, אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא מדעת אומן, והאומן אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא דיפתראות ופינקסאות יש לו, לדעת היאך הוא עושה חדרים היאך הוא עושה פשפושין, כך היה הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם, והתורה אמרה בראשית ברא אלקים, ואין ראשית אלא תורה ע"כ. ובזוה"ק (ח"ב קסא). בכל מלה ומלה דכתיב בה באורייתא, אסתכל קודשא בריך הוא ועבד ההוא מלה וכו', כגוונא דא כל עלמא אתברי ע"כ.

ונראה כי ארץ ישראל נברא מהתורה שבכתב, שכל אמה ואמה שורש חיותה מאות אחת שבתורה, ולעומת זה חוץ לארץ נברא מהמילוי שיש בכל אות. והמכיר שורש הדברים, כאשר מסתכל על ארץ ישראל בכללותה, רואה בה מסודר כל התורה כולה. ובהיות שעל התורה נאמרה והגית בה יומם ולילה (יהושע א-ח), והקב"ה שומר תורתו (ירושלמי ר"ה א-ג), על כן תמיד עיני ה' אלקיך בה, והוא דורש אותה כמו שדורשין את התורה. וכיון ששורש הברכות היא בהתורה, וארץ ישראל מכוון נגד התורה, על כן שפע הברכות יורדת מן השמים על ארץ ישראל. וכיון שחוץ לארץ היא המילוי של אותן האותיות, על כן משם נמשך הברכה גם עליה. וזהו שאמרו שאין הקב"ה דורש אלא אותה, כי שם היא שורש התורה, ועל ידי אותה דרישה, דורש כל הארצות עמה, שזה נמשך מעצמה, כי מהאות בא השפע להמילוי.

ומעתה כיון שארץ ישראל הם אותיות התורה בשורשה, וגם כלל ישראל הם שורש התורה, ששים רבוא נשמות כששים רבוא אותיות בתורה, על כן כשנכנסו לארץ ישראל, זכה כל ישראל לאותה נחלה שהיא מכוון נגד האות שלו. ונראה דזהו שאמר הכתוב בחלוקת הארץ, לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעט נחלתו, איש לפי פקודיו יותן נחלתו, אך בגורל יחלק את הארץ לשמות מטות אבותם ינחלו (במדבר כו-נד), כי הטעם שנתחלקה על ידי גורל יש לומר, כי בהיות שכל אחד מישראל שהוא אות בתורה, צריך לזכות לחלקו בארץ ישראל בהאות שהוא כנגדו, וזה אי אפשר רק בגורל מן השמים. ואמר הכתוב בטעמו, כי איש לפי פקודיו יותן נחלתו, כפי השורש שלו בפקודי ה' ישרים, שהיא התורה הקדושה, כן לעומת זה יותן לו נחלתו בארץ, על כן אך בגורל יחלק את הארץ.

ומבואר באמרי פנחס (אות קפב) שכאשר הלכו לכבוש את הארץ, עסקו תמיד באותה ההלכה השייכת לאותו מקום שרצו לכבוש, ועל ידי זה כבשוה. ולכן מצינו כשנלחמו על העיר עי כתיב (יהושע ח-יג) וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק, ואיתא בגמרא (עירובין ג:ג) אמר רבי יוחנן מלמד שלן בעומקה של הלכה. והכוונה באותה ההלכה

ששייכת לעי, ועל ידי זה כבשוה, והאריך בזה (הובא בשמן ראש ח"י פ' בהעלותך קלג).

ואם כן לכבישת הארץ שהיא מכוונת נגד כל התורה, צריכין לזה כניסת כל ישראל יחד שהם מכוונים גם כן נגד כל התורה. ומעתה אם לא יכנסו עמהם בני גד וראובן, לא יוכלו כלל ישראל לכבוש את כולה. ועל כן הוכיח אותם משה, כי הצעתם אינה נכונה, האחיכם יבואו למלחמה ואתם תשבו פה, אם אתם לא תכניסו עמהם, חסר חלק מהאותיות התורה, ולא יוכלו לכבוש אותם החלקים שהם כנגד חלקי התורה שבכם. ועל זה השיבו, כי גם הם היה כוונתם ליכנס עמהם יחד, רק אחר הירושה והישיבה יוותרו בני גד וראובן על חלקם, ולהחליפם עם חלקם בעבר הירדן.

והנה מספר הנפשות של בני ראובן היה, שלשה וארבעים אלף ושבע מאות ושלושים (במדבר כו-ז), ובני גד היו ארבעים אלף וחמש מאות (שם כח-יח), וביחד הם סכום הנכנס למספר שמונים וחמשים אלף, מספר פ"ה. ועל כן רימו להם משה ואתם תשבו פה, שיחסר סכום אותיות אלו בכניסתם לארץ, ואיך יוכלו אחיכם ליכנס כך למלחמה. [ויתכן לומר דלכן אמרו (שבת קטו): ספר תורה שבלה אם יש בו ללקט שמונים וחמש אותיות, כגון פרשת ויהי בנסוע הארון, מצילין ע"ש. כי הכלל ישראל מספרם הם ספר תורה שלימה, אך פ"ה אלפים אותיות ביקשו ממשה להפרד ולהשאר בעבר הירדן, והסכים לזה, אם כן נתחלק מהספר תורה פ"ה אלף אותיות, ועל רמו זה ספר תורה שבלה ויש בה פ"ה אותיות יש עלה קדושת ספר תורה].

ויתכן לומר שאלמלי היו נכנסים כולם לארץ ישראל, ולא היו יושבים בעבר הירדן, והיו כל הששים רבוא ישראל בתוך ארצם, שהם ביחד קדושת ספר תורה שלימה, לא היו האויבים יכולים לשלוט בהם, כי קדושת הארץ עצמה היא ספר תורה, וקדושת הכלל ישראל היא ספר תורה, וקדושה עצומה זו היה מגין עליהם. ועל דרך שמצינו בקבלת התורה, שלא קבלו את התורה אלא כדי שלא תהא אומה ולשון שולטת בהן (עבודה זרה ה:), אשר באמת בכח זו של אחדותם כבשו ארץ סיחון ועוג וארץ שבעת עממים. אך בהיות שנתפרדה הספר תורה, ומקצתם ישבו בעבר הירדן, על כן היו יכולים האויבים לשלוט בהם. ועל כן כאשר בא זמן הגלות, שלטו האויבים תחלה בבני גד ובני ראובן, כי הם הגורמים להחורבן, ונחלה מבוהלת זו גרמה, שאחרייתה לא תבורך.

*

ומענין לענין יתבאר בזה עוד בפרשתנו בדיני ערי מקלט, דכתיב (לה-ג) והערים אשר תתנו, שש ערי מקלט

תהיינה לכם, את שלש הערים תתנו מעבר לירדן, ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען וגו'. ובגמרא (מכות י:) אמרו, ומכוונות היו [אלו נגד אלו בשתי שורות] כמין שתי שורות שבכרם, שכם בהר אפרים כנגד רמות בגלעד וכו'. ופריך בעבר הירדן תלת בארץ ישראל תלת [בתמיה, בנחלת שני שבטים שלש, כמו בנחלת עשרה שבטים]. אמר אביי בגלעד [שהיא בעבר הירדן] שכיחי רוצחים, דכתיב (הושע ו-ח) גלעד קרית פועלי און עקובה מדם וכו' שהיו עוקבין [אורבין] להרוג נפשות. ושוב אמרו (שם) בשכם נמי שכיחי רוצחים וכו' ע"ש. וכן הוא ברש"י בפרשתנו (לה-יד) דבגלעד 'נפיש' רוצחים. ובתוספות שם הקשו, הלא ערי מקלט קולטות רק את ההורגים בשגגה, ואיך אמר שהוצרכו לערי מקלט רבות, משום ששכיחי שם רוצחים במזיד ע"ש. ועוד פליאה לומר על בני ישראל שהם רוצחי נפשות. ומה גם דשגגה יוכל להיות בכל מקום, ואיך לומר על עיר מסויים שיש בה שוגגין יותר.

גם לבאר מה שמצינו ביוסף, וישלחהו מעמק חברון ויבא שכמה (בראשית לו-יד). וברש"י מקום מוכן לפורענות, שם קלקלו השבטים, שם ענו את דינה, שם נחלקה מלכות בית דוד ע"כ. ומקורו בגמרא (סנהדרין קב:). ויש להבין הא בשעה שהלך יוסף לשם, לא אירע בשכם רק מעשה דינה, ואיך קראו משום פעם אחת שהיא מקום מזומן לפורענות.

ונראה דהנה הרמב"ן (לה-יד) כתב, דאפשר שהיה אויר ארץ גלעד מגדלת רוצחים מאז היתה לגוי ע"כ. וכמו כן היא בשכם, האויר שלה גורמת פורענות. ומצינו כיוצא בה במשה רבינו שאמר להמרגלים, וראיתם את הארץ מה הוא (במדבר יג-ח), וברש"י יש ארץ מגדלת גבורים ויש ארץ מגדלת חלשים, יש מגדלת אוכלוסין ויש ממעטת אוכלוסין (תנחומא ו) ע"כ. הרי כי טבעי הארץ מחולקים, ומשפיעים על יושביה. ועל דרך זה אמרו (תנחומא בלק לו) יש מעיינות שמגדלים גבורים ויש שמגדלן חלשים, ויש מגדלות נאים ויש מכוערים, ויש צנועין ויש שטופין בזמה, ומעין שטים של זנות היה, והוא היה משקה סדום ע"ש.

ולבאר הדברים יש לומר, כי בהיות שהתורה היא התבנית של העולם, וכל עיר ועיר שורשה מפרשה שבתורה, על כן כל מקום שבעולם מהותה היא כפי הפרשה שממנה נברא. והנה בהתורה הקדושה, יש תיבות שמקודשות ביותר, והיינו השמות הקדושות של הקב"ה, ובהם יש גם כן כמה דרגות, כי יש שמות נמחקין ויש שאינן נמחקין. ושם הוי"ה עולה על כולם שהיא שם העצם, ושאר השמות הם רק תוארים. ולכן ארץ ישראל שמכוונת נגד התורה, יש בה גם כן עשרה קדושות זו למעלה מזו (כלים א-ו), ומקום המקדש עולה על כולם בקדושתה, כי שורש בריאתה בהתורה היא מהשם הוי"ה ב"ה, שהיא התיבה המקודשת ביותר שבתורה.

ולכן אומר עליו הכתוב (דברים יב-ה) כי אם אל המקום אשר יבחר הוי"ה אלקיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם, לשכנו תדרשו ובאת שמה, והיינו שידרשו את מקום המקדש, שהיא במקום אשר שורשה שם היא מהשם הוי"ה ב"ה. וזהו שאמר (שם יז-ח) כי יפלא ממך דבר למשפט וגו', וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר, הוי"ה אלקיך בו, ששם שורשו מהשם הוי"ה, התיבה המקודשת בתורה, ואם כן מקומה גם כן מקודשת מכל העולם, ושם יכוונו הסנהדרין אמיתית דעת התורה בכל דבר.

וכמו כן יש מקומות שנבראו מפרשה של תורה שעוסקת בעניני טומאה, ולכן עלולים יושביה יותר לטומאה, ולדוגמא ארץ מצרים שנקראת ערות הארץ (בראשית מב-ט), כי שורשה היא מפרשה של ערוה. ועל דרך זה היא המעינות של שטים. וכמו כן יש מקומות שנבראו מפרשה של תורה שעוסקת ברציחה, ולכן גלעד ושכם נפישו רוצחים, כי נפש החיות שלהם היא מפרשה של רציחה. ועל כן במקומות אלו עלולים ביותר להכשל בהריגת נפש בשגגה, כי מטבע המקום להכשיל בזה, ועל כן הוצרכו שם ביותר לערי מקלט. וגלעד ושכם מכוונים זה כנגד זה, כי שכם היא בארץ ישראל שנברא מאותיות התורה, וגלעד בחוץ לארץ שנברא מהמילואים של פרשה זו. ושפיר הוי שכם מקום 'מוכן ומזומן' לפורעניות, והיינו מששת ימי בראשית כשנבראה מפרשה של פורענות.

*

ובזה היה נראה לבאר מה שנתקשה רש"י (סנהדרין שם) שאמרו בשכם מכרו אחיו את יוסף, הלא הכתוב אומר (בראשית לז-יז) ויאמר האיש נסעו מזה, כי שמעתי אומרים נלכה דותינה, וילך יוסף אחר אחיו וימצאם בדותן, אם כן לא היה בשכם אלא בדותן. ותירץ דדותן היא כפר הסמוך לשכם ונקראת על שם שכם. אי נמי כמדדו שהיו דנין עליו להורגו ע"כ. ויש לומר כי השבטים שבטי י-ה הרגישו בשורש המקום של שכם, שהיא מפרשה של רציחה, ונפישו בהו רוצחים. ואם כן כאשר ידונו את יוסף במקום הזה, הרי המקום גורם לעוות את עיניהם לכף חובה להיות יוסף נדון למיתה, ויתכן שלא כווננו להלכה, ועל כן אמרו נלכה דותינה, נעזוב את המקום הזה ללכת אל מקום שאין בה התכונה של עיר שכם, ושם נוכל להוציא משפטו לאורה כדת של תורה. ואם כן מזה גופא שמכרו את יוסף בדותן, ולא רצו לדונו בשכם, זה ראייה על תכונת המקום שהעיר שכם מקום מזומן לפורענות מששת ימי בראשית, ועל כן לא רצו לדונו שם.

*

ולמהמליין על בני גד וראובן שנטלו חלקם בעבר הירדן מופרדים מהכלל ישראל, יש לומר שזהו על פי מה דאיתא בילקוט (שמואל קמה) ששאל דוד את ה' למה אין הוא יכול לבנות את בית המקדש, אמר לו הקב"ה אם אתה בונה אותו הוא קיים ואינו חרב. אמר לו והרי יפה. אמר לו הקב"ה גלוי וצפוי לפני שהם עתידין לחטוא, ואני מפיג חמתי בו ומחריבו והם ניצולין, שכן כתיב (איכה ב-ד) באהל בת ציון שפך באש חמתו ע"כ. וביאורו הוא, דאיתא בגמרא (סוטה ט). דוד ומשה לא שלטו שונאיהם במעשה ידיהם, דוד דכתיב (שם ב-ט) טבעו בארץ שעריה, משה דאמר מר משנבנה מקדש ראשון נגנו אהל מועד קרסיו וקרשיו בריחיו ועמודיו ואדניו ע"כ. ולכן אם היה דוד בונה אותה לא היו יכולים האויבים להחריבה. ואיתא במדרש (איכ"ר ד-יד) מזמור לאסף אלקים באו גוים בנחלתך (תהלים עט-א), לא הוה קרא צריך למימר אלא בכי לאסף נהי לאסף קינה לאסף, ומה אומר מזמור לאסף. אלא משל למלך וכו', כך אמרו לאסף הקב"ה החריב היכל ומקדש ואתה יושב ומזמר, אמר להם מזמר אני ששפך הקב"ה חמתו על העצים ועל האבנים, ולא שפך חמתו על ישראל ע"כ. (והובא ברש"י קידושין לא: ד"ה אסתיעא).

ומענתה יש לומר דבני גד וראובן השכילו לדעת שאם הכלל ישראל כולם ישבו יחד בארץ, אז לא יהיה ביד הגויים להגלותם מארצם, מגודל קדושת הכלל. על כן בחרו להיות מופרדים מישראל, ולישב בפני עצמם בעבר הירדן, ובזה יוכל לשפוך חמתו על העצים והאבנים. וזהו מדריגה נפלאה לוותר כל הימים מלישב תחת צל ה' בארץ הקדושה, אשר עיני ה' אלקיך בה, עבור טובתם של הכלל ישראל באחרית הימים.

ומדה זו למדו מרבים משה רבינו, שמר תמיד נפשו עבור הכלל, עד שאמר ועתה אם תשא את חטאתם, ואם אין, מחני נא מספרך (שמות לב-ב). וכאשר רצה למשה ליכנס לארץ, אמר לו ה', רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה (דברים ג-ח). ויש לומר כי סיבת מניעתו ליכנס היה, כמו שמצינו בדוד, שאם היה משה נכנס ובונה את הבית, לא היה נחרב, כי דוד ומשה לא שלטו שונאיהם במעשה ידיהם. ואמר לו ה' רב לך, המדריגה שלך הוא רב מאד, שאין יכולים האומות לשלוט בהם, ולכן לטובתן של ישראל אל תוסף דבר אלי עוד בדבר זה, וזה נחה דעתו. ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד, שהיה להם קנין עצום במדותיו של רבם משה, ולמדו ממנו איך יש להפקיר עצמו עבור אחרים, על כן השכילו שלא לקבל חלקם בארץ, ובזה יוכל לשפוך חמתו על עצים ואבנים, ולא לפגוע בישראל ח"ו.

הגליון הזה נתגדב על ידי

מוה"ר ר' אלעזר יואל גאלדברגער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בני לעול התורה והמצות למול טוב	מוה"ר ר' משה יוחנן וויינבערגער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהכנס בני לעול התורה והמצות למול טוב	מוה"ר ר' אהרן ב"ר חיים אפרים נאה הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בניו התאומים למול טוב	מוה"ר אברהם פנחס בערקאוויטש הי"ו לעילוי נשמת אמו מרת גינענדל ב"ר שלמה ע"ה נפטר ז' אב תש"ע - ת.נ.צ.ב.ה.
--	---	---	--